

Székely-Udvarhely r. t. város tanácsa
8537 sz.Érk. 1910. DECZ. 31
drb. mell.

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Nyolczadik évfolyam. 53. szám. Szerkeszti: Székelyudvarhely, 1910. decz. 29.

Előfizetési ára: községeknek, valamint kör- és községi jegyzőknek egész évre 6 korona. Egyes szám ára 50 fillér.
Dr. Keith Ferenc várm. tb. főjegyző.
Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely. Arpád-utca 3. szám, hová az előfizetési pénzek küldendők.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

331.

Szám: 9201—1910. alisp.

A községi és körjegyzőknek.

Az utrendőri kihágások lehető megelőzése érdekében elrendelem, hogy e kihágásokról, valamint azok büntetéséről szóló törvényes rendelkezéseket községeikben minél kiterjedtebb módon hirdettessék ki. Ilyen rendelkezések az 1890: 1. (uttörvény) 107—115., 121—127., 129—133., 135—137. §-ában, továbbá az 1879: 40. t.-cz. 80., 117—120. §-ában és a vármegye kihágási szabályrendeletének 19., 22—25. §-ában foglaltaknak. Ezeket a szakaszokat a lakosság előtt minden évben több ízben is fel kell olvasatni, s egyúttal a lakosságot arra is figyelmeztetni kell, hogy a felmerülő kihágások esetében a hatóságok a legszigorubban fogják a törvénynek, illetve szabályrendeletnek büntetéseit alkalmazni.

Székelyudvarhely, 1910. évi december hó 19-én.

Sebesi, alispán.

332.

Nagyküllővármegye alispánjától.

Szám: 17678—1910.

Alispán Ur!

Székelyudvarhely.

Értesitem, hogy a ragadós száj- és körömfájás miatt alakított vészkerületből kivonatott 1. az egész köhalmi járás; 2. a medgyesi járásból: Nagyselyk, Hidegviz, Egerbegy, Asszonyfalva, Baromlaka, Táblás, Szászalmás és Mártontelke községek; 3. a nagysinkai járásból: Nagysink, Kíssink, Százhalom, Morgonda, Boldogváros, Nagy-

sáros, Mártonhegy és Felmér községek; 4. Medgyes r. t. város.

Segesvár, 1910. évi december hó 19-én.

Dr. Schaser s. k., alispán.

Szám: 7902—1910. alisp.

Valamennyi főszolgabíró, Székelyudvarhely város polgármestere, rendőrkapitányság és községi előljáróság.

Tudomás és közhírré tétel végett közlöm.

Székelyudvarhelyen, 1910. évi december 24-én.

Sebesi, alispán.

333.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 1910. évi december 5-én 106000. szám alatt kelt és valamennyi járási és városi m. kir. állatorvoshoz intézett rendeletének másolata.

Az ország állattenyésztésének fejlesztése egyik legfőbb feladatomból és állandó gondoskodásom tárgya lévén, ennek előmozdítására minden rendelkezésemre álló eszközt felhasználni igyekezem. Törekvésem azonban csak akkor fog a kívánt eredménnyel járni, ha célom keresztül vitelehez rendelkezésemre bocsátott anyagi eszközökön kívül, mindazoknak a szakközgeimnek tevékenységét is igénybe veszem, a kik e téren eredményes és hasznos munkát képesek kifejteni. Az állattenyésztés előmozdítására irányuló törekvésem keresztül vitelénél tehát a m. kir. állatorvosi kar közreműködésére is számítok.

A járási és városi m. kir. állatorvosoknak ugyanis azonkívül, hogy évenként a tavaszi állatvizsgálatok és az állategészségügyi intézmények ellenőrzése alkalmával működési területük minden községében megfordulnak, úgy hivatalos működésük, mint a magángyakorlat közben bő alkalmuk van a községek állatállományát megismerni és állattenyésztési viszonyait figyelemmel kísérni s

Handwritten signature

az állattenyésztő közönséggel állandóan érintkezve, tevékenységüket az állattenyésztés terén irányítani.

Az 1900: XVII. t.-cz. 10. §-ának k), l) és o) pontjai, valamint ezen törvény végrehajtása tárgyában 95000—900. sz. a. kiadott rendelet 32. és 44. §-ai alapján felhívom a járási és városi m. kir. állatorvosokat, hogy minden adandó alkalommal működési területükön az állattenyésztést is állandó figyelemmel kísérjék, az apaállatokat megvizsgálják s azok esetleges hiányairól, nem megfelelő tartásáról vagy gondozásáról, kifogásolható állapotáról vagy pedig a szabályrendeletben megállapított tenyésziránytól való eltéréstől voltáról győződnének meg, erről, nem különben az állattenyésztés terén észlelt fontosabb mozzanatokról vagy szükségletekről az elsőfoku hatósághoz tegyenek jelentést és jelentésük másolatát a törvényhatósági m. kir. állatorvos útján hozzám terjesszék fel.

Elvárom a m. kir. állatorvosoktól, hogy az állattenyésztés fokozására irányuló törekvésemben is kellő buzgalommal, körültekintéssel és tapintattal fognak munkálkodni.

Gróf Serényi, s. k.

Pázmány s. k., s. hiv. főig.

Szám: 9407—1910. alisp.

Mindhárom főszolgabíró és valamennyi községi előljároságnak.

M. kir. földmivelésügyi miniszter urnak fenti számú rendeletét midőn közlöm egyuttal felhívom a községeket, hogy a községek apaállataikat az 1900: XVII. t.-cz. 10. §-ának l) pontja értelmében az illetékes járási vagy városi m. kir. állatorvosok mint állategészségügyi szakértők közreműködésével szerezzék be.

Szekelyudvarhely, 1910. december hó 20. án.

Sebesi, alispán.

334.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

106732 IX—A—3.

Valamennyi alispánnak és t. h. j. f. város polgármesterének.

Az élelmiszerek drágasága miatt általánosan érzett nehéz megélhetési viszonyok között a közérdeklődés mind élelmiszerek fordul a halak és a halászat felé, előbbiekben keresve azt a czikket, mely a többi élelmiszer között leginkább lenne hivatva a fogyasztásra szánt húsfélét helyettesíteni. Kétségtelen, hogy a hal, mint egészséges, jóízű, általánosan kedvelt, minden más húsnál olcsóbban termelhető anyag, nagyban alkalmas erre a célra, ha a piacok igényeit bőven fedező mennyiségben áll rendelkezésre. Ámde az éppen a baj, hogy a mai aránylag szűkös fogyasztás

mellett jelentkező szükségletünket sem bírjuk saját termelésünkkel kielégíteni, hanem a mutatkozó hiányt, a külföldről behozott gyakran nagyon is silány áruval kell pótolni.

Eme tényekben a termelőre nézve rejtő tanulságok felhasználásával, előrelátó mezőgazdák már régebben felkarolták ezen termelési ágat, s ennek folytán az ma már nálunk is teljesen meghonosodottnak tekinthető. Az ország számos pontján, lényegesen elütrő viszonyok között üzött halgazdaságok tényleges eredményeiből határozottan megállapítható, hogy a rendszeres haltermelés sikeres folytatásához megkívántot termelészabta előfeltételeknek teljes mértékben birtokában vagyunk s ebből folyólag ezen gazdasági ág jövődelmezősége nem áll mögötte a mezőgazdasággal kapcsolatos egyéb állattenyésztési ágaknak. Sőt, ha a halgazdaság igénytelenségét és megfelelő viszonyok között könnyű alkalmazhatóságát és azt a körülményt is tekintjük, mely szerint általa olyan területek válhatnak hasznóhajtóvá, a melyek egyéb gazdasági célra alkalmatlanok, a többi állattenyésztési ággal szemben még lényeges előnyöket is biztosít.

Nevezetesen a halgazdaság üzeme csak kevés emberi munkát igényel. E mellett e munka java része kora tavaszra és késő őszi esik, azaz arra az időszakra, a mikor a mezőgazda teendői még meg sem indultak, illetőleg már befejeződtek. Ez okon a halgazdaság üzeme könnyen beilleszthető a mezőgazdaság keretébe és pedig úgy a nagy-, mint a kisgazdaságokéba. Még nagyobb előny rejlik pedig abban, hogy nemcsak meglévő vizekben, mint tavakban, holtágakban, mocsarakban stb. hanem bármely más víz alá borított területen is üzhető. Ebben a vonatkozásban egyenesen eszközt nyújt a mezőgazdának meglévő természetes vagy mesterséges víztartók kihasználásán felül olyan vízenyős és emiatt csekély vagy semmi értékű legelő, rétek, nemkülönben tőzegek avagy szikes stb. laposoknak rendszeres termelés útján való értékesítésére, a melyek gazdaságilag részben vagy egészben meddők, feltéve természetesen, hogy az illető területeket víz alá borítani sikerül. Mint ugyancsak gyakorlati példák sokszorosán igazolják, ilyen értelemben a halgazdaság valósággal talajjavítás számba megy.

Támaszkodva a haltermelésnek a fentiekben érintett fontos és közérdekű hivatására, idő és alkalmasszerűnek látom a gazdaközönség figyelmét erre a termelési ágra különösen is felhívni. A midőn pedig annak felkarolását a magam részéről a legmelegebben ajánlom mindazoknak, a kik erre alkalmas terület felett rendelkeznek, egyuttal megemlítem azt is, hogy az érintett közérdekű célok szolgálatában, a halgazdaságok létesülését, a rendelkezésemre álló eszközökhöz mérten, anyagi támogatással is előmozdítani óhajtom.

A segélyezést részben a beruházások költségének bizonyos hányadrészben való megtérítésével, részben pedig a népesítéshez kívántató halanyag 50—100%-nak több éven át díjtalanul leendő átengedésével tervezem.

Mínt hogy azonban csak e célra szükséges nagyobb hitelről, hogy magamat ennek mértéke felől tájékoztathassam, felkérem Czimet, hogy a fentiekről a vármegye (város) gazdaközönységét a legkiterjedtebb módon tájékoztatni sziveskedjék, megjegyezvén egyidejűleg, hogy a kik a szóban forgó termeléssel foglalkozni akarnak, azok részére szakközegem: az országos halászlai felügye-lőség, teljesen díjtalanul készít tervet és ad szak-szerű utmutatást minden felmerülhető kérdésben.

Az ebbeli igények, a jelenlegi helyzet rész-letes körülírásával, valamint az óhajtott segély-zés mértékének felemelítésével szabályszerű folya-modványba foglalva mentől előbb elém terjesz-tendő.

Budapest, 1910. évi november 13-án.

Gróf Serényi, s. k.

Szám: 8618—1910. alisp.

Székelyudvarhely város tanácsának, községi és körjegyzőknek.

Megfelelő kihirdetés végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1910. évi december hó 11-én.

Alispán h.:

Dr. Paál, főjegyző.

III. Általános jellegű, de további intéz- kedést nem igénylő rendeletek, értesíté- sek és más közlemények.

353.

108.715—910. VI-a. B. M. számú körrendelet.

Troger Lajos csavargótól a szokásos köz-ségi segély megtagadása.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Az osztrák belügyminiszter urtól vett érte-sülés szerint a »S t. Jakob in Defreggen«-ben, az 1877. évben született, ugyanottani illetőségű Tro-ger Lajos, róm. kath. vallású volt kereskedelmi ügynök foglalkozás nélkül csavarog s illetőségi községe terhére segélyt kér.

Nevezett személyleírása a következő: alakja magas, erőteljes, arcza tojásdad, haja fekete, szeme barna, szája és orra rendes, különös ismer-tető jele nincsen.

Felhívom a törvényhatóságot, utasítsa a köz-ségi előjáróságokat, hogy Troger Lajost semmi-nemű segélyben ne részesítsék.

Budapest, 1910. évi nov. 29-én.

A miniszter meghagyásából
Jalsoviczky s. k.,
miniszteri tanácsos.

336.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

82.153—910. VI—A. szám.

Valamennyi magyarországi másodfoku ipar-hatóságnak.

A magyarországi kéményseprők országos egyesülete panasz tárgyává tette, hogy az iparha-tóságok a már esedékes és vitássá nem tett kéményseprési díj hátrálékokat oly késedelmesen hajtják be, hogy a kéményseprő mesterek jogos követeléseikhez csak hónapok mulva juthatnak.

Felhívom ennél fogva a másodfoku iparható-ságot, hogy az alátartozó elsőfoku iparható-ságot utasítsa, miszerint a vitássá nem tett és így köz-igazgatási úton behajtandó kéményseprési díjak behajtásánál minden indokolatlan késedelemtől tartózkodjanak, illetve tekintettel arra, hogy e behajtásnál a közadók módjára való behajtás te-kintetében fennálló rendelkezések alkalmazandók, az elsőfoku iparhatóságokat figyelmeztesse, hogy e díjhátrálékok behajtásánál a közadók kezelésé-ről szóló 1883 évi XLIV. törvénycikk 55, 56, 67, 68 és 69 §-aiban megállapított határidőkhöz szigoruan alkalmazkodjanak.

Budapest, 1910. évi december hó 11-én.

A miniszter helyett:

Kálmán s. k.,

államtitkár.

Szám: 9379—1910. alisp.

Elsőfoku iparhatóságnak.

Megfelelő eljárásra utasítom és figyelme-ztetem.

Sz.-udvarhely, 1910. évi decz. hó 22-én.

Sebesi, alispán.

337.

155,816—910. IV-c. B. M. számú körrendelet.

A közésznevek megváltoztatásának feljegy-zése az állami anyakönyvekben.

Valamennyi vármegye alispánjának.

Azt tapasztaltam, hogy az 1898: IV. t. cz. rendelkezésein alapuló községnevváltozások az A. U. 4. §. 5. pontja ellenére az állami anyaköny-vekben helyenként fel nem jegyeztettek, továbbá, hogy az anyakönyvi kerületek elnevezésének a községnevváltozással kapcsolatos megváltozása következtében az új anyakönyvi hivatalos pecsét az idézett §. 2 pontja rendelkezése ellenére be nem szereztetett.

Felhívom ehez képest Alispán urat, hogy in-tézkedjék az iránt, miszerint azon anyakönyvi kerületekben, melyekben a kérdéses névváltozá-sok az állami anyakönyvekben még fel nem je-

gyvezettek a változások a vonatkozó állami anyakönyvekben, az A. U. 4. §. 5. pontja rendelkezéséhez képest az ezen §-hoz tartozó *) alatti jegyzet c) pontjában foglalt példa nyomán (Állami anyakönyvvezetők hivatalos kézikönyve 82. és 83. oldal) haladéktalanul feljegyeztesenek.

Intézkedjék továbbá az iránt is, hogy amennyiben az meg nem történt volna, a községnevváltozásoknak megfelelően az új anyakönyvi hivatalos pecsétek a községek részéről az A. U. 4. §. 2. pontjában foglalt rendelkezésekhez képest beszereztesenek.

Budapest, 1910. évi november hó 14-én.

A miniszter helyett:

Jakabffy s. k.,
államtitkár.

Szám. 8826—1910. alisp.

Megfelelő eljárásra való utasítással közlöm.
Sz.-udvarhely, 1910. évi decz. hó 16-án.

Sebesi, alispán.

338.

M. kir. központi Statisztikai hivatal.

10,522. szám.

Mindazon vármegyei és városi törvényhatóságok első tisztviselőjének, a hol a görög katolikus és görög keleti vallás hívei tömegesebben laknak.

A görög katolikus és görög keleti egyház karácsonyi ünnepei épen a népszámlálás végrehajtására rendelt jan. 1—10 ike közötti időre esnek. Minthogy a népszámlálásnak is érdekében áll, hogy a keresztény egyházak legnagyobb ünnepén a népszámlálásnak házról-házra való fogatósítása által az ájtatos hangulat meg ne zavartassék s ez által a népszámlálás iránt ellen-szenv ne ébresztessék a nép között: felkérem a czimet, sziveskedjék intézkedni, hogy a felvételi

munkálatok saját törvényhatósága területén, illetőleg a törvényhatóságnak azon helyein, a hol gör. katolikus, vagy gör. keleti hívek tömegesebben laknak, az óhitű karácsony első napján, azaz január 7-én szüneteljenek, illetve az egyéb vallásukra szorítkozzanak.

Amennyiben a népszámlálásra vonatkozó hirdetmény még nem bocsátatott volna ki, czél-szerű lenne e rendelkezést a hirdetménybe is felvenni.

Budapest, 1910. évi deczember hó 13-án.

Nagy s. k.,
miniszteri tanácsos, igazgató.

Udvarhelyvármegye alispánja:

Sz.: 9408—1910. alisp.

Városi tanácsnak, községi és körjegyzőknek.

Miről a népszámláló biztosok kellő figyelmeztetése végett értesitem.

Székelyudvarhely, 1910. deczember hó 23.

Sebesi, alispán,

IV. Személyi hírek.

A vármegye főispánja folyó év és hó 13-án 751—910 szám alatt kelt intézkedésével Dr. Majthényi Miklós arvaszéki ülnököt tiszteletbeli főjegyzővé kinevezte.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körölvények.

Állati betegségek. Ragadós száj- és körömfájás megszűnt felsőrákos, Bibarczfalva, Olasztelek és Homoróddaróc községekben.

Sertés vész megszűnt felsőrákos és Bibarczfalva községekben.

Esedékes előfizetési díjak a kiadóhivatalhoz
(Becsek D. Fia könyvnyomda) január 15-ig
multhatlanul beküldendőek.

